

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 90 § i kommunallagen och 95 § i lagen om välfärdsområden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att kommunallagen och lagen om välfärdsområden ändras.

Det föreslås att det till lagarna fogas bestämmelser enligt vilka kommuner och välfärdsområden med tanke på störningssituationer och undantagsförhållanden i sin förvaltningsstadga ska ta in behövliga bestämmelser om förvaltning, beslutsfattande och fullmäktiges verksamhet. De föreslagna bestämmelserna ska också tillämpas på samkommuner och välfärdssammanslutningar.

Syftet med propositionen är att förbättra kommunernas och välfärdsområdenas beredskap när det gäller förvaltning och beslutsfattande, med tanke på undantagsförhållanden enligt beredskapslagen och störningssituationer under normala förhållanden. Syftet med ändringarna är att indirekt främja kontinuiteten i, och verksamhetsförutsättningarna för, kommunernas och välfärdsområdenas förvaltning och beslutsfattande även under undantagsförhållanden och i störningssituationer.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Kommunernas förvaltning och beslutsfattande under normala förhållanden	4
2.2 Beredskap för undantagsförhållanden och störningssituationer i kommunens förvaltning och beslutsfattande	6
2.3 Ordandet av kommunens beslutsfattande och förvaltning under undantagsförhållanden och i störningssituationer	8
2.4 Valfärdsområdenas förvaltning och beslutsfattande under normala förhållanden	10
2.5 Valfärdsområdenas beredskap och beslutsfattande under undantagsförhållanden och i störningssituationer	11
3 Målsättning	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
4.1 De viktigaste förslagen.....	13
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	13
5 Alternativa handlingsvägar	14
6 Remissvar	15
7 Specialmotivering.....	16
7.1 Lagen om ändring av 90 § i kommunallagen.....	16
7.2 Lagen om ändring av 95 § i lagen om välfärdsområden	18
8 Ikraftträdande.....	19
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	19
LAGFÖRSLAG	21
Lag om ändring av 90 § i kommunallagen.....	21
Lag om ändring av 95 § i lagen om välfärdsområden.....	22
BILAGA	23
PARALLELTEXT	23
Lag om ändring av 90 § i kommunallagen.....	23
Lag om ändring av 95 § i lagen om välfärdsområden.....	24

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Varken den gällande kommunallagen (410/2015) eller den gällande lagen om välfärdsområden (611/2021, nedan välfärdsområdeslagen) innehåller bestämmelser om beredskap för kommunernas eller välfärdsområdenas förvaltning och beslutsfattande vid störningar under normala förhållanden eller under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011). Kommunerna och samkommunerna berörs emellertid av den allmänna beredskapsskyldighet som föreskrivs i beredskapslagen och i enlighet med vilken de genom åtgärder som vidtas på förhand ska säkerställa att deras uppgifter kan skötas så väl som möjligt också under undantagsförhållanden. Motsvarande skyldighet tillämpas från och med den 1 januari 2023 även på välfärdsområdena och välfärdssammanslutningarna.

Den allmänna beredskapsskyldigheten enligt beredskapslagen anses innefatta även förhandsplanering, med vars hjälp man ska försöka garantera det kommunala beslutsfattandet under undantagsförhållanden. Beredskapslagen innehåller bestämmelser om ordnandet av förvaltningen i kommunerna och från och med den 1 januari 2023 även i välfärdsområdena. Syftet med bestämmelserna är att i sista hand trygga kontinuiteten i kommunernas och välfärdsområdenas beslutsfattande under undantagsförhållanden. Undantagsbefogenheterna enligt beredskapslagen kan tas i bruk endast under undantagsförhållanden som konstaterats enligt beredskapslagen, i enlighet med det förfarande för ibruktagande av befogenhetsbestämmelserna som föreskrivs närmare i lagen. I praktiken är tröskeln för att tillämpa befogenheterna enligt beredskapslagen hög, och det blir inte aktuellt att tillämpa dem vid störningar under normala förhållanden som är lindrigare än undantagsförhållanden.

Beredskapslagen eller annan lagstiftning om kommunerna och välfärdsområdena innehåller ingen uttrycklig skyldighet att förbereda sig för undantagsförhållanden och störningssituationer genom bestämmelser i kommunens eller välfärdsområdets förvaltningsstadga. Enligt kommunallagen och välfärdsområdeslagen grundar sig ordnandet av kommunens och välfärdsområdets förvaltning på förvaltningsstadgan, där fullmäktige eller välfärdsområdesfullmäktige beslutar om kommunens eller välfärdsområdets organisation, ledning samt förvaltnings- och beslutsförfarande. I lagarna föreskrivs det endast om förvaltningsstadgans minimiinnehåll, så i praktiken är det möjligt att till förvaltningsstadgan foga bestämmelser även för undantagsförhållanden och störningssituationer. Särskilt till följd av covid-19-pandemin samt de förändringar som inträffat i säkerhetsomgivningen 2022 har det blivit vanligare med sådana bestämmelser i kommunernas och välfärdsområdenas förvaltningsstadgor.

Utgångspunkten för kommunernas och välfärdsområdenas beredskap är att man i störningssituationer och under undantagsförhållanden så långt som möjligt agerar i enlighet med ledningsarrangemangen, beslutsförfarandena och organisationsstrukturerna för normala förhållanden. Beroende på omständigheterna kan det dock förutsättas snabbare beslutsfattande, effektiviserad ledning eller användning av befogenheter som avviker från det normala för att agera i störningssituationer eller under undantagsförhållanden. Detta förutsätter att sådana bestämmelser som behövs för att ordna förvaltningen tas in i förvaltningsstadgan. Covid-19-pandemin visade att det kan vara utmanande att ändra förvaltningsstadgan när undantagsförhållandena redan börjat, så undantagsförhållandens och störningssituationers inverkan på kommunens eller välfärdsområdets förvaltning bör i mån av möjlighet beaktas i förvaltningsstadgan redan på förhand. Bestämmelser i förvaltningsstadgan som utarbetats på förhand kan bidra till att säkra fortsatta verk-

samhetsförutsättningar för kommunens förvaltning och beslutsfattande under undantagsförhållanden och i störningssituationer. För att säkerställa kommunernas och välfärdsområdenas förhållanden är det motiverat att föreslå att kommunallagen och välfärdsområdeslagen utökas med bestämmelser som förpliktar att i förvaltningsstadgan inta behövliga bestämmelser även för undantagsförhållanden och störningssituationer.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet.

Utkastet till regeringens proposition har varit på remiss i tjänsten Utlåtande.fi mellan den 15 augusti och den 26 september 2022. Utlåtanden begärdes av bland annat kommunerna, välfärdsområdena, landskapsförbunden, vissa andra samkommuner, ministerierna samt Finlands Kommunförbund rf. Andra aktörer fick också yttra sig om utkastet till proposition. Det kom sammanlagt 36 utlåtanden. Utlåtandena och ett sammandrag av dem finns att läsa i [statsrådets projektportal, kod VM089:00/2022](#).

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning den 18 oktober 2022.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Kommunernas förvaltning och beslutsfattande under normala förhållanden

Bestämmelser om kommunernas ledning, beslutsfattande och förvaltning finns i kommunallagen. Förutom i kommunallagen kan det föreskrivas i speciallagstiftning om den beslutanderätt som tillkommer kommunala myndigheter.

Med kommunens beslutanderätt avses ärenden som kommunen ska sköta enligt lag eller som annars ankommer på kommunen och där kommunen kan eller förutsätts fatta beslut. Beslutanderätten tillkommer i första hand fullmäktige, som enligt 14 § 1 mom. i kommunallagen ansvarar för kommunens verksamhet och ekonomi samt utövar kommunens beslutanderätt. Bestämmelser om ärenden som omfattas av fullmäktiges beslutanderätt finns dessutom i vissa andra paragrafer i kommunallagen samt i speciallagar.

Enligt 14 § 2 mom. i kommunallagen fattar fullmäktige beslut om bland annat kommunstrategin, förvaltningsstadgan, budgeten och ekonomiplanen samt principerna för ägarstyrningen och koncerndirektiv. När det gäller riskhanteringen utövar fullmäktige beslutanderätt genom att fatta beslut om grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen. När fullmäktige fattar beslut om dessa beslut det om till exempel den interna kontrollens och riskhanterings uppgifter, befogenheter och rapporteringsförfaranden.

Fullmäktige kan i förvaltningsstadgan delegera beslutanderätt till kommunens övriga organ samt till förtroendevalda och tjänsteinnehavare i enlighet med 91 § 1 mom. i kommunallagen. Delegering av fullmäktiges befogenheter sker alltid genom en bestämmelse i förvaltningsstadgan, och det är således inte möjligt med stöd av ett enskilt beslut. Det är förbjudet att delegera befogenheter genom bestämmelser i förvaltningsstadgan i de enskilda ärenden som fullmäktige enligt en uttrycklig bestämmelse i kommunallagen eller någon annan lag ska besluta om. Inte heller när det i en speciallag har bestämts om beslutanderätt för en viss kommunal myndighet kan fullmäktige besluta något annat om beslutanderätten i förvaltningsstadgan. I speciallagstiftning kan det emellertid finnas särskilda bestämmelser om delegering av beslutanderätt som undantränger kommunallagens bestämmelser. Fullmäktige kan i förvaltningsstadgan ge en annan

kommunal myndighet rätt att vidaredelegera beslutanderätt som har delegerats till den i enlighet med 91 § 2 mom. i kommunallagen. Beslutanderätt som delegerats på detta sätt får inte ytterligare delegeras vidare. I 3 mom. är dessutom möjligheten att delegera ärenden som inbegriper utövning av administrativt tvång begränsad till endast organ.

Ledningen av kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi ankommer enligt 38 § i kommunallagen på kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen uppgifter anges närmare i 39 §. Enligt den ska kommunstyrelsen svara för kommunens förvaltning, som omfattar till exempel ansvar för samordning av den förvaltning som lyder under kommunstyrelsen samt ombesörjande av den praktiska förvaltningen. Kommunstyrelsen svarar också för bland annat skötseln av kommunens ekonomi samt för beredningen och verkställigheten av fullmäktiges beslut och för tillsynen över beslutens laglighet. När det gäller riskhanteringen och den beredskap som ingår i den ska kommunstyrelsen sörja för kommunens interna kontroll och ordnandet av riskhanteringen i enlighet med de grunder som fullmäktige beslutat om. I kommunstyrelsens skyldighet ingår förutom ordnande och verkställighet av den interna kontrollen och riskhanteringen även uppföljning av resultatet samt rapportering av slutsatser till fullmäktige i verksamhetsberättelsen. Det föreskrivs särskilt om uppgifterna för kommunstyrelsens ordförande i 40 § i kommunallagen, enligt vilken det ankommer på kommunstyrelsens ordförande att leda den politiska samverkan som krävs för fullgörandet av kommunstyrelsens uppgifter samt övriga uppgifter som anges i förvaltningsstadgan.

Enligt 38 § 3 mom. i kommunallagen leder kommundirektören, som är underställd kommunstyrelsen, kommunens förvaltning, skötseln av kommunens ekonomi samt kommunens övriga verksamhet. Fullmäktige kan besluta att kommunen leds av en borgmästare, som är kommunstyrelsens ordförande, i stället för en kommundirektör. Närmare bestämmelser om kommundirektörens ställning finns i 41 § och om borgmästarens ställning i 44 §. Kommundirektörens och borgmästarens uppgifter grundar sig förutom på lagen även på bestämmelser i förvaltningsstadgan samt fullmäktiges och kommunstyrelsens beslut. Det kan överenskommas om arbetsfördelningen mellan kommundirektören och kommunstyrelsens ordförande i direktörsavtalet eller i kommunens förvaltningsstadga. Det är kommundirektörens eller borgmästarens skyldighet till exempel att tillsammans med kommunalstyrelsen ordna den interna kontrollen och riskhanteringen i enlighet med de grunder som fullmäktige beslutat om.

Enligt 48 § i kommunallagen svarar koncernledningen för genomförandet av ägarstyrningen i kommunkoncernen och för ordnandet av koncernövervakningen, om inte något annat bestäms i förvaltningsstadgan. Till kommunens koncernledning hör kommunstyrelsen, kommundirektören eller borgmästaren och andra i förvaltningsstadgan angivna myndigheter. Koncernledningens uppgifter och befogenhetsfördelning fastställs närmare i förvaltningsstadgan.

I kommunen kan det i enlighet med 30 § i kommunallagen finns även andra organ utöver kommunens obligatoriska organ, dvs. fullmäktige, kommunstyrelsen och revisionsnämnden. Organens och övriga kommunala myndigheters uppgifter och befogenheter fastställs närmare i förvaltningsstadgan.

I kommunens förvaltningsstadga föreskrivs det om ordnandet av kommunens förvaltning och verksamhet på det sätt som fullmäktige beslutat. I ordnandet av förvaltningen och verksamheten ingår att besluta om kommunens organisation och ledning. I förvaltningsstadgan beslutar fullmäktige till exempel om kommunens organ och deras uppgifter samt om befogenhetsfördelningen mellan de kommunala myndigheterna. Även uppgifterna för kommunstyrelsens ordförande fastställs i förvaltningsstadgan. Bestämmelser om förvaltningsstadgans minimi innehåll finns i 90 § i kommunallagen, enligt vilken förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestäm-

melser om åtminstone de frågor som gäller ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet samt fullmäktiges verksamhet och som uppräknas mera detaljerat i paragrafen. Förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestämmelser om bland annat organens sammanträden, kommunikationsprinciperna, förfarandet när ett ärende tas till behandling i ett högre organ samt till exempel intern kontroll, riskhantering och hantering av avtal. Förvaltningsstadgans bestämmelser är tämligen permanenta till sin karaktär och de är också bindande för fullmäktige, som inte kan avvika från stadgan på något annat sätt än genom att ändra den.

Enligt 98 § i kommunallagen kan beslut i ärenden som hör till ett organ fattas vid ett ordinarie sammanträde, vid ett sammanträde i en elektronisk miljö (elektroniskt sammanträde) eller på elektronisk väg före sammanträdet (elektroniskt beslutsförfarande). Bestämmelser om elektroniskt sammanträde finns i 99 §. Förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestämmelser om sätten för beslutsfattande i organen och det sätt på vilket kommunen ser till att den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs för deltagande i elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande är tillgängliga. Bestämmelser om sammanträdenas offentlighet finns i 101 §. Allmänheten ska i enlighet med förvaltningens offentlighetsprincip garanteras möjlighet att följa ett offentligt sammanträde också när det är fråga om ett elektroniskt sammanträde. I kommunens förvaltningsstadga kan i praktiken intas behövliga bestämmelser om sättet att genomföra offentlighet i fråga om elektroniska möten. Genom bestämmelser i förvaltningsstadgan kan man inte avvika från till exempel bestämmelserna om offentlighet för fullmäktiges sammanträden. Enligt kommunallagen är fullmäktiges sammanträden offentliga, om inte sekretess enligt lag ska iakttas i fråga om ett ärende eller en handling som behandlas på sammanträdet eller om inte fullmäktige annars av vägande skäl beslutar om något annat i fråga om något visst ärende.

2.2 Beredskap för undantagsförhållanden och störningssituationer i kommunens förvaltning och beslutsfattande

Kommunerna berörs av den allmänna beredskapsskyldigheten enligt 12 § i beredskapslagen, enligt vilken de genom beredskapsplaner och förberedelser för verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder ska säkerställa att deras uppgifter kan skötas så väl som möjligt också under undantagsförhållanden. Enligt beredskapslagens förarbeten (RP 3/2008 rd, s. 37) kan myndigheternas uppgifter komma att ändras eller utökas i undantagsförhållanden eller så kan det hända att uppgifterna måste klaras av snabbare. För att klara av sådana ändringar förutsätts att förberedelser för undantagsförhållanden har vidtagits redan under normala förhållanden. En kris kan dessutom uppstå så snabbt att det inte finns möjlighet att förbereda sig på förhand.

Förberedelserna för undantagsförhållanden har också nära anknytning till planeringen av verksamheten inför exceptionella situationer som är lindrigare än undantagsförhållanden. Även enligt Säkerhetsstrategin för samhället, som getts i form av statsrådets principbeslut (YTS 2017, s. 94), omfattar begreppet beredskap för både undantagsförhållanden och störningssituationer. Beredskapen inför olika slag av störningar i normala förhållanden grundar sig på de författningar som gäller myndigheternas uppgifter (Finansministeriet m.fl.: Beredskapsverksamhet och kontinuitetshantering i kommunen 2012, s. 21). Störningssituation definieras inte i lagstiftningen, men enligt ordlistan om övergripande säkerhet (Ordlista om övergripande säkerhet 2017, s. 60) avses med störningssituation ett hot eller en händelse som äventyrar samhällets vitala funktioner eller strategiska uppgifter och vars kontroll förutsätter mer omfattande eller närmare samarbete och kommunikation mellan myndigheter och andra aktörer än normalt. Störningssituationer kan förekomma under såväl normala förhållanden som undantagsförhållanden. Exempelvis allvarliga naturkatastrofer, upplopp och terrorism kan vara störningssituationer.

Med undantagsförhållanden avses ett i beredskapslagen avsett samhällstillstånd där det förekommer så mycket eller så allvarliga störningar eller hotsituationer att myndigheterna behöver göra det möjligt att utöva befogenheter som avviker från de normala.

En definition av undantagsförhållanden ingår i 3 § i beredskapslagen. Enligt paragrafen är undantagsförhållanden 1) ett mot Finland riktat väpnat angrepp eller annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp och förhållandena omedelbart efter angreppet, 2) ett mot Finland riktat avsevärt hot om väpnat angrepp eller om annat så allvarligt angrepp att det kan jämföras med ett väpnat angrepp, om befogenheter enligt denna lag måste tas i bruk omedelbart för att avvärja verkningarna av hotet, 3) sådana synnerligen allvarliga händelser eller hot mot befolkningens försörjning eller mot grunderna för landets näringsliv som innebär en väsentlig risk för samhällets vitala funktioner, 4) en synnerligen allvarlig storolycka och förhållandena omedelbart efter den, 5) en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka. Genom en ändring (706/2022) av beredskapslagen fogades till paragrafen en definition av undantagsförhållande som var avsedd särskilt för hybridhotsituationer. Enligt paragrafen (6 punkten) anses som undantagsförhållanden också sådant hot eller sådan verksamhet eller händelse mot eller sådana sammantagna konsekvenser av dessa för a) det allmännas beslutsförmåga, b) gränssäkerheten eller den allmänna ordningen och säkerheten, c) tillgången till nödvändiga tjänster inom social- och hälsovården eller räddningsväsendet, d) tillgången till energi, vatten, livsmedel, läkemedel eller andra nödvändiga nyttigheter, e) tillgången till nödvändiga betalnings- och värdepapperstjänster, f) funktionen hos samhällets kritiska trafiksystem, eller g) funktionen hos informations- och kommunikationstekniska tjänster eller informationssystem som upprätthåller de funktioner som avses i underpunkterna a–f som väsentligt och i stor skala hindrar eller lamslår nödvändiga samhällsfunktioner eller som på något annat till allvarlighetsgraden jämförbart sätt synnerligen allvarligt och väsentligt äventyrar samhällets funktionsförmåga eller befolkningens livsbetingelser.

Den allmänna beredskapsskyldigheten enligt beredskapslagen anses innefatta förhandsplanering, genom vilken det kommunala beslutsfattandet kan garanteras också under undantagsförhållanden (FvUU 10/2008 rd, s. 3). Beredskapslagen ålägger emellertid inte kommunerna noggrannare skyldigheter i anslutning till förhandsplaneringen för att garantera beslutsfattandet. I lagen förutsätts det till exempel inte att bestämmelse som gäller kommunens beslutsfattande och ordnandet av förvaltningen under undantagsförhållanden ska tas in i kommunens förvaltningsstadga.

Kommunallagen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om kommunernas beredskap eller förberedelser. I kommunallagen tas inte heller ställning till ordnandet av kommunernas förvaltning under undantagsförhållanden eller vid störningar under normala förhållanden. De gällande bestämmelserna i lagen möjliggör emellertid redan för närvarande att kommunerna i enlighet med den allmänna beredskapsskyldigheten kan förbereda sig för situationer som avviker från normala förhållanden genom att ta in bestämmelser för undantagsförhållanden och störningssituationer som är lindrigare än undantagsförhållanden i förvaltningsstadgan. I praktiken har man gjort detta i flera kommuner. I synnerhet covid-19-pandemin som började våren 2020 och de undantagsförhållanden som konstaterades våren 2020 på grund av den ledde i praktiken till att det i kommunernas förvaltningsstadgor blev vanligare med bestämmelser genom vilka man uttryckligen har strävat efter att förbereda sig för störningssituationer och undantagsförhållanden och deras eventuella verkningar för kommunernas förvaltning och beslutsfattande.

Också Kommunförbundets mall för kommunens förvaltningsstadga (Förvaltningsstadga för kommunen, 2021, s. 38–39) har 2021 kompletterats med mallbestämmelser som gäller undantag från normala befogenheter enligt förvaltningsstadgan när verksamhet som kommunen ansvarar för är utsatt för en risk eller ett hot. Mallbestämmelserna gäller enligt motiveringen situationer

där det finns ett tvingande skäl till att avvika från de normala befogenheterna. Enligt motiveringen kan man med beslutanderätt som avviker från de normala befogenheterna fatta beslut som är nödvändiga för att trygga servicen och normalisera situationen och beslutanderätten får användas endast i den omfattning som det tvingande skälet kräver. Enligt mallbestämmelserna kan kommundirektören eller en sektordirektör av ett tvingande skäl utöva beslutanderätt som avviker från de normala befogenheterna för att trygga kommunens service och normalisera situationen. Som exempel på tvingande skäl nämns hot mot liv och hälsa, hot om avbrott i livsviktig service, hot mot ekonomin, fastigheter, annan egendom eller miljön, då hotet förorsakar en omedelbar fara eller någon annan allvarlig verksamhetsrisk eller ekonomisk risk. De beslut som fattas med stöd av undantagsbefogenheterna ska rapporteras till kommunstyrelsen. Beslut om införande av beslutanderätt som avviker från de normala befogenheterna fattas av fullmäktige eller styrelsen, som också kan besluta att användningen av beslutanderätten ska upphöra. I praktiken har många kommuner fogat bestämmelser som motsvarar mallen för förvaltningsstadga till sin förvaltningsstadga.

Olika skyldigheter som gäller kommunernas beredskap ingår också i den sektorvisa speciallagstiftningen som gäller kommunernas service. Kommunallagens bestämmelser om intern kontroll och riskhantering utgör också en del av regleringen som gäller kommunernas beredskap. De lagstadgade beredskapsskyldigheterna har ofta en central koppling till garanterandet av fortsatt kommunal service, och de har således ingen direkt eller mera allmän koppling till garanterandet av kontinuiteten i kommunens förvaltning och beslutsfattande.

Närmare anvisningar om kommunernas beredskap finns i Räddningsinstitutets handbok (Allmänna delen av kommunens beredskapsplan. Mall och anvisning, 2014) samt i den handbok som Kommunförbundet, Försörjningsberedskapscentralen, Säkerhetskommittén, Räddningsinstitutet, finansministeriet och inrikesministeriet utarbetat tillsammans (Ledning av kommunens beredskap, 2020). I den senare beskrivs ansvarsfördelningen för kommunens politiska ledning i fråga om kommunens beredskap. Enligt den beslutar fullmäktige om kommunens strategiska mål och om anslagen samt om grunderna för riskhantering. Kommunstyrelsen leder kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi samt övervakar att kommunen följer fullmäktiges beslut. Kommundirektören ser till att beredskapen och riskhanteringen fungerar i praktiken samt att uppgifterna organiseras, ansvarsfördelningen beaktas och resurser ställs till förfogande. Enligt handboken är beredskapen en del av kommunens säkerhetskultur och för att en god säkerhetskultur ska skapas bör beredskapen ingå i kommunkoncernens strategiska mål och i det dagliga ledningsarbetet. Målet är att kommunens beredskap via de riktlinjer som kommunledningen drar upp ska kunna gå från att reagera till att föregripa, vilket i sin tur bidrar till att minska behovet av att reagera. De riktlinjer som ledningen har stakat ut tas in i olika dokument som styr processerna i kommunen, såsom kommunstrategin, förvaltningsstadgan och koncerndirektivet.

2.3 Ordnandet av kommunens beslutsfattande och förvaltning under undantagsförhållanden och i störningssituationer

I 4 § i beredskapslagen föreskrivs det särskilt om principerna för att myndigheternas befogenheter enligt beredskapsplan ska kunna tas i bruk. Enligt den får myndigheterna endast bemyndigas att under undantagsförhållanden utöva sådana befogenheter som är nödvändiga för att syftet med lagen ska kunna nås och som står i rätt proportion till detta syfte. Befogenheterna får utövas endast på ett sådant sätt som är nödvändigt för att syftet med lagen ska kunna nås och som står i rätt proportion till det mål som eftersträvas genom utövandet av befogenheterna. Dessutom får befogenheterna utövas endast om situationen inte kan fås under kontroll med myndigheternas normala befogenheter.

Den bärande principen i beredskapslagen är att myndigheterna under undantagsförhållanden så långt som möjligt ska fungera med sina normala organisationer. Det är en tungt vägande princip som styr organiseringen av det kommunala beslutsfattandet också under undantagsförhållanden (FvUU 10/2008 rd, s. 3). Utgångspunkten är att fullmäktige som högsta organ utövar kommunens beslutanderätt även under undantagsförhållanden medan kommunstyrelsen svarar för bland annat kommunens förvaltning och ekonomi samt övervakar att kommunen följer fullmäktiges beslut. Kommundirektören, som lyder under kommunstyrelsen, leder kommunens verksamhet också under undantagsförhållanden. Övriga organ deltar i beslutsfattandet och ledningsarbetet i enlighet med sina befogenheter och sin beslutanderätt (Ledning av kommunens beredskap, 2020, s. 7 och 30).

Beredskapslagens 108 § 1 mom. gör det möjligt att sammankalla fullmäktige omedelbart under undantagsförhållanden. Dessutom är fullmäktige beslutfört då mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Om fullmäktige inte blir beslutfört och vägande skäl kräver omedelbara beslut, har kommunstyrelsen enligt 2 mom. rätt att fatta beslut om ärenden som gäller organiseringen av kommunens förvaltning, instruktioner och förvaltningsstadga, delegering av behörighet, budget och skatter samt andra ärenden som det bestämts att fullmäktige ska besluta om. Enligt 3 mom. ska kommunstyrelsen dessutom så snart som möjligt sända de beslut som avses i 2 mom. till fullmäktige för beslut. Enligt 4 mom. gäller det som bestäms om kommuner också samkommuner. Enligt lagens förarbeten (FvUU 10/2008 rd, s. 3) är syftet med beredskapslagens bestämmelser som underlättar fullmäktiges sammankallande och beslutsfattande att trygga fullmäktiges ställning som det organ som utövar kommunens beslutanderätt även under undantagsförhållanden samt sålunda bidra till att kravet i 121 § i grundlagen om garantier för den kommunala självstyrelsen uppfylls också under undantagsförhållanden. Syftet med bestämmelserna om kommunstyrelsens beslutanderätt är att säkerställa att kommunen hela tiden har ett behörigt beslutsfattande organ.

Beredskapslagens 108 §, som gäller kommunens förvaltning, kan bli tillämplig under undantagsförhållanden endast när statsrådet föreskriver att den ska börja tillämpas separat genom en ibruktagningsförordning. I praktiken har det visat sig att tröskeln för att tillämpa paragrafen är hög när undantagsförhållanden konstaterats i landet. Bestämmelserna i paragrafen började inte tillämpas våren 2020 på grund av covid-19-pandemin, då beredskapslagen tillämpades för första gången under den tid den varit i kraft. Däremot övergick man i kommunerna i stor utsträckning till elektroniska sammanträden. Till detta bidrog den tillfälliga ändring (292/2020) av kommunallagen som underlättade övergången till elektroniskt beslutsfattande samt den ändring (429/2021) av 99 § om elektroniska sammanträden i kommunallagen som trädde i kraft den 1 juni 2021.

Beredskapslagens bestämmelser om kommunens förvaltning är avsedda att förbereda garantier av kontinuiteten i kommunens beslutsfattande under undantagsförhållanden som anges i beredskapslagen, men inte i exceptionella situationer som är lindrigare än undantagsförhållanden. I beredskapslagens förarbeten har det emellertid konstaterats att förberedelserna inför undantagsförhållanden har också nära anknytning till planeringen av verksamheten inför krissituationer som inte är lika exceptionella som undantagsförhållanden (RP 3/2008 rd, s. 37).

I samhället kan det i praktiken under normala förhållanden uppstå varierande störningar av olika allvarlighetsgrad som också påverkar kommunerna. Störningssituationerna kan vara lokala, regionala eller riksomfattande, och således inträffa på en eller flera kommuners område. Störningssituationernas effekter kan rikta sig mot kommunens service och även drabba kommuninvånarna. Det kan vara fråga om en störningssituation till exempel om kommunens dricksvattenkälla hotar att förorenas, en omfattande skogsbrand närmar sig kommuncentrumet eller ett industriområde eller ett terrordåd eller hot om ett sådant riktar sig mot kommunens område. Det

är viktigt att man i kommunerna identifierar risker och hot som kan leda till störningar i servicen och att kommunerna strävar efter att i förväg minimera de negativa effekterna av störningssituationer och att trygga den centrala servicen för kommuninvånarna i alla lägen (Ledning av kommunens beredskap, 2020, s. 6–7 och 10, 27 och 29).

Utgångspunkten är att man i kommunerna i så stor utsträckning som möjligt agerar i enlighet med normala ledningsarrangemang, beslutsförfaranden och befogenhetsbestämmelser såväl i störningssituationer som under undantagsförhållanden. För att reagera på hot som uppstår i störningssituationer eller under undantagsförhållanden kan det förutsättas till exempel snabbare beslutsfattande än normalt, effektiviserad ledning samt kriskommunikation. I brådskande lägen kan det också uppstå situationer där nödvändigt beslutsfattande förutsätter undantag från de befogenhetsbestämmelser som tillämpas under normala förhållanden.

För störningssituationer innehåller kommunallagen inga bestämmelser som i sista hand skulle garantera kommunens nödvändiga beslutsfattande eller möjliggöra till exempel undantag från förvaltningsstadgans bestämmelser. Inte heller beredskapslagens bestämmelser gör det möjligt att direkt avvika från förvaltningsstadgans bestämmelser. Det kan visa sig utmanande att ändra förvaltningsstadgan när störningssituationerna eller undantagsförhållandena har börjat, eftersom man kan bli tvungen att bereda ändringarna i brådskande ordning och ett beslutsfört fullmäktige borde fås sammankallat för att besluta om dem. Beroende på störningssituationens eller undantagsförhållandenas karaktär kan detta visa sig utmanande till exempel om de teleförbindelser som förutsätts för elektroniska sammanträden inte fungerar eller det inte är ändamålsenligt att samlas till ett fysiskt sammanträde. Av denna orsak bör kommunen redan på förhand försöka säkerställa att dess förvaltningsstadga innehåller tillräckliga bestämmelser om delegering av befogenheter, genom vilka kontinuiteten i beslutsfattandet kan garanteras.

Trots att lagstiftningen i sig redan för närvarande gör det möjligt för kommunerna att ta in bestämmelser för störningssituationer och undantagsförhållanden, förpliktar den ändå inte kommunerna att göra det. De nuvarande bestämmelserna kan dock betraktas som problematiska, för utan förpliktande bestämmelser gör man inte i alla kommuner och samkommuner nödvändigtvis en förhandsbedömning av huruvida förvaltningsstadgan innehåller tillräckliga bestämmelser för att garantera kontinuiteten i kommunens förvaltning och beslutsfattande samt verksamhetsförutsättningarna i störningssituationer och under undantagsförhållanden.

2.4 Valfärdsområdenas förvaltning och beslutsfattande under normala förhållanden

I valfärdsområdeslagen föreskrivs det om valfärdsområdenas ledning och beslutsfattande samt ordnandet av förvaltningen på ett sätt som i princip motsvarar kommunallagen.

I valfärdsområdena utövas den högsta beslutanderätten av valfärdsområdesfullmäktige, som ska fatta de viktigaste besluten som gäller valfärdsområdet och dess verksamhet. Närmare bestämmelser om valfärdsområdesfullmäktiges uppgifter och om de ärenden som omfattas av dess beslutanderätt finns i 22 § i valfärdsområdeslagen. Enligt 1 mom. ansvarar valfärdsområdesfullmäktige för valfärdsområdets verksamhet och ekonomi samt utövar valfärdsområdets beslutanderätt. Bestämmelserna om de ärenden som valfärdsområdesfullmäktige ska fatta beslut om i 2 mom. motsvarar kommunallagens bestämmelser om de ärenden som kommunfullmäktige ska fatta beslut om. Regionfullmäktige beslutar således om bland annat valfärdsområdets förvaltningsstadga och samtidigt om valfärdsområdets organisation samt fördelningen av befogenheter till valfärdsområdets myndigheter. Mera detaljerade bestämmelser om förvaltningsstadgans innehåll finns i 95 § i valfärdsområdeslagen och om delegering av befogenheter i 96 § i den lagen, vilka i princip motsvarar kommunallagens motsvarande bestämmelser.

Välfrädsområæets verksamhet, förvaltning och ekonomi leds i enlighet med 42 § i välfärdssområæslagen. Enligt den leder välfärdssområæsstyrelsen välfärdssområæets verksamhet, förvaltning och ekonomi medan välfärdssområæets förvaltning, skötseln av välfärdssområæets ekonomi samt välfärdssområæets övriga verksamhet leds av en välfärdssområæesdirektör. Närmare bestämmelser om välfärdssområæsstyrelsens uppgifter finns i 43 §, som i stora drag motsvarar kommunallagens bestämmelser om kommunstyrelsens uppgifter, dock så att den innehåller även vissa andra uppgifter. Bestämmelser om välfärdssområæsstyrelsens uppgifter vid ägarstyrningen i välfärdssområæskoncernen och koncernövervakningen finns i 50 §, och bestämmelserna om välfärdssområæets koncernledning motsvarar i princip kommunallagens bestämmelser om koncernledning. Även bestämmelserna om ställningen och uppgifterna för välfärdssområæsstyrelsens ordförande och välfärdssområæesdirektören (44 och 45 §) motsvarar kommunallagens bestämmelser.

Bestämmelser om övriga organ i välfärdssområæet finns i 35 § i välfärdssområæslagen. Närmare bestämmelser om uppgifterna och befogenheterna för andra än obligatoriska organ ingår i välfärdssområæets förvaltningsstadga.

Välfärdssområæslagen innehåller bestämmelser om beslutsfattande i organen (103 §), elektroniskt sammanträæe (104 §) och sammanträæets offentlighet (106 §), som motsvarar kommunallagen. I 95 § i välfärdssområæslagen föreskrivs det också på ett sätt som motsvarar kommunallagen om vilka ärenden i anslutning till organens elektroniska och övriga beslutsfattande som det ska finnas bestämmelser om i förvaltningsstadgan.

2.5 Välfärdssområænas beredskap och beslutsfattande under undantagsförhållanden och i störningssituationer

Skyldigheter som gäller välfärdssområænas beredskap ingår i annan lagstiftning. I 150 § i välfärdssområæslagen åläggs välfärdssområæna skyldighet att ha beredskap för störningssituationer och undantagsförhållanden. Enligt paragrafen ska välfärdssområæet med beredskapsplaner och förberedelser för verksamhet i störningssituationer och under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder se till att dess verksamhet fortsätter så störningsfritt som möjligt vid störningar under normala förhållanden samt under undantagsförhållanden. Beredskapsskyldigheten gäller också de i 4 § avsedda organisationer som hör till välfärdssområæskoncernen och välfärdssområæets verksamhet.

Enligt lagens förarbeten (RP 241/2020 rd, s. 604) är utgångspunkten vid störningar och i undantagsförhållanden är att man arbetar med den myndighetsorganisation som används i normala förhållanden. I sådana situationer kan myndigheternas uppgifter dock förändras eller öka eller man kan tvingas utföra dem snabbt eller plötsligt. Om situationen så kräver kan man bli tvungen att ställa uppgifterna i viktighetsordning. För detta krävs att välfärdssområæet redan i normala förhållanden vidtagit förberedelser för störningar och undantag. Beredskapen för undantagsförhållanden har ofta också nära anknytning till planering av verksamheten med tanke på exceptionella situationer som är lindrigare än undantagsförhållanden. Som exempel på beredskapsverksamhet kan nämnas beredskapsplaner, utbildning och övningar, planeringen av kommunikation och datatrafik under undantagsförhållanden samt instruktioner om beredskap. Förutom beredskapsskyldigheten innehåller välfärdssområæslagen andra bestämmelser om beredskap. Till exempel enligt lagens 49 § ska det i koncerndirektivet meddelas behövliga bestämmelser om välfärdssområæskoncernens beredskapsplanering, beredskap och samordningen av dem inom välfärdssområæskoncernen.

Även lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) innehåller bestämmelser om beredskap för att garantera social- och hälsovårdstjänsternas kontinuitet. Enligt 50 § ska ett välfärdsområde i samråd med kommunerna inom sitt område och de andra välfärdsområdena i samarbetsområdet för social- och hälsovården genom beredskapsplaner och andra åtgärder i förväg skaffa sig beredskap inför störningssituationer och undantagsförhållanden. Tjänsternas kontinuitet ska säkerställas även när de skaffas hos privata tjänsteproducenter. I paragrafen föreskrivs det också närmare om HUS-sammanslutningens beredskapsskyldigheter. Enligt lagens förarbeten (RP 241/2020 rd, s. 624 och 724) kan situationer som förutsätter beredskap vara till exempel storolyckor, spridning av allvarliga smittsamma sjukdomar, privata tjänsteproducenters konkurs, att marknaden inte fungerar, stormar och översvämningar, situationer med våld och terror, strålningsrisk, störningar i el- eller vattendistributionen eller störningar i informationssystem. Hotbilderna som gäller beredskap och förberedelser inom social- och hälsovården överskrider i regel gränserna mellan kommunerna och välfärdsområdena. Störningar kan uppkomma snabbt och förberedelser för dem ska göras i samarbete med olika aktörer.

Lagen om ordnande av social- och hälsovård innehåller dessutom andra skyldigheter som gäller välfärdsområdenas beredskap och som hänför sig till exempelvis beredskapssamarbete i samarbetsområdena för social- och hälsovården (36 och 51 §) samt skyldigheten att beakta beredskapen i upphandlingsavtal (15 §). Bestämmelser om räddningsväsendets beredskap i välfärdsområdet finns i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) samt räddningslagen (379/2011).

Från och med ingången av 2023 kommer också beredskapsskyldigheten enligt 12 § i beredskapslagen att tillämpas på välfärdsområden och välfärdssammanslutningar, när den ändring (631/2022) av beredskapslagen som gäller detta träder i kraft den 1 januari 2023. Genom samma lagändring fogades också en ny 108 a § om ordnande av välfärdsområdets förvaltning under undantagsförhållanden till beredskapslagen. I paragrafen föreskrivs det om exceptionella befogenheter för välfärdsområdesfullmäktige och välfärdsområdesstyrelsen under undantagsförhållanden. Bestämmelserna motsvarar i princip bestämmelserna om kommunens förvaltning i 108 § och de kan börja tillämpas på motsvarande sätt enligt det förfarande som föreskrivs närmare i beredskapslagen när det råder undantagsförhållanden.

På samma sätt som kommunallagen gör också välfärdsområdeslagen det redan för närvarande möjligt för välfärdsområdena att förbereda sig för undantagsförhållanden och störningssituationer genom bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och beslutsfattande i förvaltningsstadgan. Även i Kommunförbundets mall för förvaltningsstadga för välfärdsområden ingår mallbestämmelser som gäller undantag från de normala befogenheterna och rapportering under undantagsförhållanden samt störningssituationer (Mall för förvaltningsstadga för välfärdsområden, 2022, s. 43–44). Bestämmelserna motsvarar i princip bestämmelserna i mallen för förvaltningsstadga för kommunen och gör det möjligt för välfärdsområdesdirektören, en läkare som ansvarar för hälso- och sjukvården och sektordirektörerna att utöva beslutanderätt som avviker från de normala befogenheterna. Välfärdsområdena kan i förvaltningsstadgan ta in till exempel bestämmelser för störningssituationer och undantagsförhållanden som motsvarar mallen för förvaltningsstadga.

Beredskapsskyldigheten enligt välfärdsområdeslagen eller de bestämmelser i beredskapslagen som träder i kraft vid ingången av 2023 och som ska tillämpas på välfärdsområdena förpliktar inte uttryckligen välfärdsområdena eller välfärdssammanslutningarna att förbereda sig för störningssituationer eller undantagsförhållanden genom bestämmelser i förvaltningsstadgan. De nuvarande bestämmelserna kan betraktas som problematiska av samma orsaker som konstaterats ovan i fråga om kommunallagens nuvarande bestämmelser. Av samma orsaker som i kommu-

nerna borde också välfärdsområdena på förhand förbereda sig för störningssituationer och undantagsförhållanden genom separata bestämmelser i förvaltningsstadgan och på så vis försöka säkerställa kontinuiteten i beslutsfattandet och förvaltningen även i exceptionella situationer.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att förbättra kommunernas och välfärdsområdenas beredskap när det gäller förvaltning och beslutsfattande med tanke på undantagsförhållanden enligt beredskapslagen och störningar under normala förhållanden. Strävan med de föreslagna ändringarna är att säkerställa att kommunerna och välfärdsområdena går igenom sin verksamhet och bereder behövliga bestämmelser i förvaltningsstadgan som säkerställer kontinuiteten i beslutsfattandet och förvaltningen i störningssituationer och under undantagsförhållanden. Syftet med regleringen är att indirekt främja verksamhetsförutsättningarna för kommunernas och välfärdsområdenas beslutssystem och förvaltning även i exceptionella situationer.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att 90 § om förvaltningsstadga i kommunallagen ändras så att förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av kommunens förvaltning och verksamhet, besluts- och förvaltningsförfarande och fullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden samt vid störningar under normala förhållanden. I enlighet med 64 § i kommunallagen ska bestämmelserna även tillämpas på samkommuner.

Det föreslås att bestämmelser som motsvarar kommunallagen fogas till 95 § i välfärdsområdeslagen. I enlighet med 69 § i välfärdsområdeslagen ska bestämmelserna även tillämpas på välfärdssammanslutningar.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

De föreslagna bestämmelserna bedöms inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser för kommunernas, välfärdsområdenas, samkommunernas eller välfärdssammanslutningarnas ekonomi.

De föreslagna bestämmelserna bedöms främja kommunernas och välfärdsområdenas förberedelser för olika, även plötsliga hot- och krissituationer, som kan förutsätta avvikelser från förvaltningsstrukturerna enligt de bestämmelser i förvaltningsstadgan som tillämpas normalt.

Förslaget innebär en förbättring jämför med nuläget, där förhandsplaneringen av ordnandet av förvaltningen och beslutsfattandet med tanke på störningssituationer och undantagsförhållanden i första hand har varit beroende av kommunernas och välfärdsområdenas allmänna beredskapsplanering och eventuella bestämmelser i förvaltningsstadgan. De föreslagna bestämmelserna bidrar således till att genomföra den förhandsplanering av kontinuiteten i beslutsförmågan som hör till den allmänna beredskapsskyldigheten enligt beredskapslagen. När potentiella störningssituationer eller undantagsförhållanden realiserar kan bestämmelsernas administrativa konsekvenser synas indirekt så att man i kommunerna och välfärdsområdena kan fatta de brådskande beslut och vidta andra åtgärder som situationen förutsätter utan att det behöver göras separata ändringar i förvaltningsstadgan i denna situation.

Propositionen har administrativa konsekvenser särskilt för sådana kommuner och välfärdsområden vars förvaltningsstadgor för närvarande inte innehåller bestämmelser för störningssituationer och undantagsförhållanden. De borde då bereda de ändringar som de anser behövliga och gå igenom bland annat sitt ledningssystem samt gällande befogenheter samt resurserna. Beredningen av behövliga ändringar i förvaltningsstadgan bedöms i någon mån öka det administrativa arbetet i kommunerna och välfärdsområdena. Personalens uppgifter kan i praktiken ändras under undantagsförhållanden och i störningssituationer. Även kommunernas och välfärdsområdenas beslut kan ge upphov till ändringar. Ändringarna beror inte direkt på propositionen, men kan vara indirekta följder av den. Genom de föreslagna bestämmelserna ändras inte de beredskapsskyldigheter som föreskrivs någon annanstans i lag eller de befogenheter som föreskrivits separat för myndigheterna.

5 Alternativa handlingsvägar

Under beredningen av propositionen har man också bedömt ett handlingsalternativ enligt vilket kommunstyrelsen eller en i förvaltningsstadgan angiven kommunal myndighet med avvikelse från de på förvaltningsstadgan grundade befogenheterna skulle ha rätt direkt med stöd av kommunallagen att fatta nödvändiga beslut som gäller ordnandet av kommunens förvaltning, ekonomi och service i störningssituationer och under undantagssituationer enligt beredskapslagen. Ett sådant handlingsalternativ skulle göra det möjligt för kommunstyrelsen med stöd av lag eller en i förvaltningsstadgan angiven myndighet att med avvikelse från förvaltningsstadgan utöva beslutanderätt som fullmäktige i förvaltningsstadgan har delegerat till andra organ, tjänstemän eller förtroendevalda i kommunen. Beslutanderätt skulle ändå inte få utövas i ärenden som enligt lag ankommer på fullmäktige eller en viss kommunal myndighet. Syftet med bestämmelserna skulle ha varit att garantera nödvändigt kommunalt beslutsfattande i störningssituationer och under undantagsförhållanden. Motsvarande bestämmelser skulle ha föreslagits även i välfärdsområdeslagen och i enlighet med den skulle beslutanderätten ha tillkommit välfärdsområdesstyrelsen eller en i förvaltningsstadgan angiven myndighet i välfärdsområdet.

Bestämmelser som skulle möjliggöra beslutsfattande som avviker från befogenheterna enligt förvaltningsstadgans bestämmelser direkt för kommunstyrelsen eller en i förvaltningsstadgan angiven myndighet i situationer som föreskrivs separat i lagen ansågs under beredningen problematiska, särskilt med avseende på kraven att lagstiftningen ska vara noggrant avgränsad och exakt. Det skulle ha kunnat bli problematiskt att fastställa exakta gränser för utövningen av avvikande befogenheter, eftersom det befogenheternas omfattning och förutsättningarna för att utöva dem borde ha framgått tillräckligt exakt av lagen. Detta skulle i synnerhet ha kunnat gälla möjliggörandet av utövning av avvikande befogenheter i störningssituationer enligt lagens definition. En definition av störningssituation borde ha fogats till lagstiftningen. När det gäller störningssituationer är det inte fråga om ett entydigt eller etablerat begrepp, även om det finns vissa mer allmänna definitioner. Det finns inte heller någon motsvarande i lag föreskriven mekanism för att konstatera störningssituationer som för att konstatera undantagsförhållanden. Bestämmelsens tillämpning i störningssituationer skulle således ha förutsatt även närmare bestämmelser om förfarandet för att konstatera störningssituationer för att förutsättningarna för att utöva avvikande befogenheter under störningssituationer skulle ha framgått med tillräckligt noggrannhet av lagen. Överlag var handlingsalternativet förenat med risk för att det skulle ha kunnat leda till mer omfattande utövning av avvikande befogenheter än vad som var avsikten i lagen.

Bestämmelserna skulle ha kunnat visa sig oändamålsenliga i förhållande till de ledningssystem och beslutsstrukturer som finns färdigt i kommunerna och välfärdsområdena. Sålunda skulle ett handlingsalternativ där kommunstyrelsen skulle ha kunnat fatta vissa beslut direkt med stöd av lag ha kunnat innebära ett undantag från principen att kommunerna och välfärdsområdena själva

beslutar om ordnandet av sin förvaltning även under undantagsförhållanden och i störningssituationer. Rätten att besluta om ordnandet av förvaltningen tillkommer fullmäktige, som i förvaltningsstadgan beslutar om befogenhetsfördelningen mellan olika kommunala myndigheter. I olika kommuner har befogenheterna kunnat delegeras på olika sätt till andra organ i kommunen och till tjänstemän som lyder under dem. Möjlighet att med stöd av lag koncentrera beslutanderätten direkt till kommunstyrelsen i störningssituationer och under undantagsförhållande skulle således kunna trassla till lednings- och beslutsansvaren på ett oändamålsenligt sätt. Principen när det gäller beredskap kan i allmänhet anses vara att man inte ingriper i fungerande ledningssystem under säkerhetsavvikelse, utan man försöker effektivisera ledningen på det sätt som situationen förutsätter. Det handlingsalternativ som valdes i propositionen, enligt vilket ordnandet av förvaltningen även i störningssituationer och under undantagsförhållanden i alla avseenden ska avgöras av fullmäktige, ansågs vara mer ändamålsenligt än det alternativ som beskrivs ovan.

I samband med bedömningen av behoven av lagstiftning har man också bedömt ett så kallat nollalternativ, dvs. att inte föreslå nya bestämmelser om beredskap för störningssituationer och undantagsförhållanden i kommunallagen och välfärdsområdeslagen. Trots att lagstiftningen redan för närvarande gör det möjligt att foga bestämmelser som behövs för dessa situationer till förvaltningsstadgan, och många kommuner och välfärdsområdena redan har gjort detta, ansågs detta alternativ inte tillräckligt för att garantera beredskapen i fråga om kommunernas och välfärdsområdenas förvaltning och beslutsfattande med tanke på olika hot- och risksituationer på grund av de förändringar i säkerhetsomgivningen som inträffat i samhället. Inte heller enbart utarbetandet av anvisningar och information om god praxis ansågs vara en tillräckligt slagkraftig metod att effektivisera kommunens beredskap för störningssituationer och undantagsförhållanden.

6 Remissvar

Utlåtandena samt ett sammandrag av de remissvar som inkom under remissbehandlingen finns i statsrådets projektportal.

Nästan alla remissinstanser understödde förslaget eller så hade de inget att anmärka. Propositionen betraktades som motiverad och ändamålsenlig. Bestämmelser i förvaltningsstadgan bedömdes bland annat minska osäkerheten i störningssituationer och under undantagsförhållanden, påskynda beslutsfattandet, effektivisera inledandet av krishantering samt trygga ledningsförmågan. I vissa utlåtanden framfördes emellertid anmärkningar eller behov av preciseringar av förslaget. Enstaka kommuner och välfärdsområden som yttrade sig ansåg att de föreslagna bestämmelserna inte behövs.

Enligt justitieministeriets utlåtande effektiviserar och klarlägger de bestämmelser som föreslås i utkastet till proposition beredskapen för undantagsförhållanden och störningar under normala förhållanden, varvid den också är ägnad att stödja efterlevnaden av den beredskapsskyldighet som föreskrivs i 12 § i beredskapslagen. Justitieministeriet ansåg att det är bra att man i förslaget strävar efter att presentera praktiska exempel på olika störningssituationer. Enligt utlåtandet skulle det vara bra att i propositionen ta upp den problematik som hänför sig till tillämpningströskeln för de planerade bestämmelserna för att det ska framgå att det inte vid vilka störningar som helst under normala förhållanden finns sakliga grunder att tillämpa ledningsarrangemang, beslutsförfaranden eller befogenhetsbestämmelser som avviker från de normala. I utlåtandet fästes också uppmärksamhet vid de risker som hänför sig till myndigheternas befogenhetsfördelning och konstaterades att det är skäl att betona att genom bestämmelser i förvaltningsstadgan är det möjligt att delegera befogenheter endast i sådana ärenden där det är tillåtet enligt lag.

Social- och hälsovårdsministeriet ansåg i sitt utlåtande att ändringarna är värda att understödjas. I utlåtandet påpekade man att social- och hälsovårdsverksamheten i fortsättningen kommer att påverkas av även annat än det enskilda välfärdsområdets beslutsarrangemang. Enligt utlåtandet får välfärdsområdenas samarbete under undantagsförhållanden och i störningssituationer inte tillräcklig uppmärksamhet i förslaget. Det ansågs behövt att i propositionen bedöma de föreslagna bestämmelsernas eventuella konsekvenser för situationer enligt 51 § 5 mom. (lednings- och samordningsansvar i en störningssituation som berör flera välfärdsområden) i lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Finlands Kommunförbund rf ansåg i sitt utlåtande att det är behövt och värt att understödja att det enligt förslaget förutsätts i lagen att undantagsförhållanden och störningar under normala situationer beaktas i kommunernas och välfärdsområdenas förvaltningsstadga. I utlåtandet konstaterades att redan den nuvarande lagstiftningen gör det möjligt att ta in motsvarande bestämmelser i kommunernas och välfärdsområdenas förvaltningsstadga. Enligt utlåtandet behöver det betonas att genom bestämmelser i förvaltningsstadgan kan endast sådana befogenheter delegeras som det inte i lag har bestämts att en myndighet eller ett organ ska besluta om. Genom bestämmelser i förvaltningsstadgan görs inte avvikelser från det som föreskrivs i 91 § i kommunallagen. Kommunförbundet ansåg det viktigt att befogenheter som avviker från de normala i princip används i så liten utsträckning som möjligt och att man också under undantagsförhållanden och vid störningar under normala förhållanden ser till att beslutsfattandet är öppet, att demokratin fungerar och att det finns befogenhetsbestämmelser. I utlåtandet föreslogs det att de föreslagna bestämmelserna preciseras genom att det tillfogas en hänvisning till 3 § i beredskapslagen och att det borde övervägas huruvida störningar under normala förhållanden ska preciseras ytterligare i lagstiftningen och i motiveringen till den.

I enstaka utlåtanden från kommunerna fästes uppmärksamhet vid bland annat förhållandet mellan de föreslagna bestämmelserna och sekretessbestämmelserna i 24 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I utlåtandena fästes det uppmärksamhet vid att bestämmelserna i förvaltningsstadgan tillsammans med den allmänna delen i beredskapsplan inte bör utgöra sekretessbelagd information. I vissa utlåtanden fästes uppmärksamhet vid behovet av anvisningar. I vissa utlåtanden föreslogs det andra ändringar i kommunallagen som gällde bland annat fullmäktiges beslutsförhet samt större delegeringsmöjligheter. I organisationernas utlåtanden fästes uppmärksamhet vid konsekvenserna för personalen samt den lagstiftning och de avtal som gäller arbetsavtals- och tjänsteförhållanden.

Remissvaren gav ingen anledning att ändra innehållet i propositionen. Utifrån utlåtandena har det gjorts ändringar och preciseringar i den allmänna motiveringen och specialmotiveringen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ändring av 90 § i kommunallagen

90 §. Förvaltningsstadga. I paragrafen föreslås ett nytt 3 mom., där det föreskrivs att kommunens förvaltningsstadga ska innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet och fullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden samt vid störningar under normala förhållanden. De föreslagna bestämmelserna ska tillämpas i enlighet med 64 § i kommunallagen även på samkommunerna.

Med undantagsförhållanden avses i förslaget till nytt 3 mom. undantagsförhållanden enligt beredskapslagen, dvs. de synnerliga allvarliga hot mot samhället som räknas upp i 3 § i beredskapslagen. Verksamhet under undantagsförhållande kan också i kommunerna förutsätta avvi-

kelser från myndigheternas normala befogenheter eller från andra saker i anslutning till ordnandet av förvaltningen, så det är motiverat att kommunens förvaltningsstadga innehåller tillräckliga bestämmelser för att reagera på undantagsförhållanden. I de föreslagna bestämmelserna hänvisar störningar under normala förhållanden till situationer som är lindrigare än undantagsförhållanden, men för att reagera på dem kan det i kommunerna förutsättas till exempel snabbare beslutsfattande och att nödvändigt beslutsfattande garanteras på samma sätt som under undantagsförhållanden. Med störningssituationer kan avses till exempel sådana hot mot liv och hälsa, hot om avbrott i livsviktig service, hot mot ekonomin, fastigheter, annan egendom eller miljön, då hotet förorsakar en omedelbar fara eller någon annan allvarlig verksamhetsrisk eller ekonomisk risk.

I de föreslagna bestämmelserna tas inte närmare ställning till frågor om när de bestämmelser som tas in för undantagsförhållanden och störningssituationer ska börja tillämpas. I förvaltningsstadgan är det beroende på arten av det ärende som berörs av en bestämmelse möjligt att ange närmare när bestämmelserna ska tillämpas, till exempel i bestämda störningssituationer. Av en bestämmelse kan det således till exempel framgå att dess tillämpning förutsätter ett separat beslut av en i förvaltningsstadgan angiven kommunal myndighet, enligt vilket bestämmelsen börjar tillämpas och tillämpningen upphör.

De föreslagna bestämmelserna förpliktar inte kommunen att ta in separata bestämmelser om vissa frågor som uppräknas i 90 § 1 mom., utan den överlåter åt kommunfullmäktige att besluta om vilka av de frågor som uppräknas i lagbestämmelsen som bestämmelser behöver tas in i förvaltningsstadgan. Hur detaljerade bestämmelserna ska vara överläts också åt fullmäktiges prövning.

I förvaltningsstadgan ska intas behövliga bestämmelser för störningssituationer och undantagsförhållanden för det första om de frågor som gäller ordnandet av förvaltningen och verksamheten och som uppräknas i 90 § 1 mom. 1 punkten. I förvaltningsstadgan kan till exempel utfärdas bestämmelser om ledningen, enligt vilka kommunen ska ledas under undantagsförhållanden och i störningssituationer. Förvaltningsstadgan ska kunna innehålla bestämmelser om till exempel ledningsgrupper eller andra biträdande eller beredningsorgan som inrättas för att stödja ledningen av kommunen i störningssituationer och under undantagsförhållanden samt om deras sammansättning och uppgifter. Det är ändå inte fråga om kommunens lagstadgade organ, till vilket kommunens beslutanderätt kan delegeras i förvaltningsstadgan i enlighet med 91 § i kommunallagen. I förvaltningsstadgan kan dessutom beaktas de uppgifter enligt beredskapslagen som kommunerna kan bli tvungna att sköta under undantagsförhållanden. Kommunfullmäktige kan i förvaltningsstadgan ange det kommunala organ på vilket sådana uppgifter och befogenheterna i anslutning till dem ankommer under undantagsförhållanden.

För det andra ska förvaltningsstadgan innehålla behövliga bestämmelser även om de frågor som gäller besluts- och förvaltningsförfarandet och som uppräknas i 90 § 1 mom. 2 punkten. I förvaltningsstadgan kan utfärdas till exempel bestämmelser med stöd av vilka man kan avvika från de tidsfrister för organens möteskallelser som ingår i förvaltningsstadgan. Detta gör det möjligt att sammankalla organen snabbare eller omedelbart. Genom bestämmelserna är det också möjligt att precisera vilka ärenden som ett organ kan behandla på ett möte som sammankallats på ett avvikande sätt. Bestämmelserna om beslutsfattandet och förvaltningsförfarandet kan gälla även principerna för kriskommunikation i störningssituationer och under undantagsförhållanden. Förvaltningsstadgan kan dessutom innehålla behövliga bestämmelser om till exempel ärenden som tas till behandling i ett högre organ och som möjliggör undantag från förvaltningsstadgans bestämmelser om övertagningsrätt. I praktiken kan en sådan bestämmelse betyda att en lägre myndighet inte behöver underrätta en högre myndighet om ärenden som kan övertas för utövande av övertagningsrätten.

Förvaltningsstadgan ska också innehålla behövliga bestämmelser om delegering av befogenheter där det bestäms om fördelning av de kommunala myndigheternas befogenheter under undantagsförhållanden och i störningssituationer. Genom bestämmelser i förvaltningsstadgan är det dock möjligt att delegera befogenheter endast i sådana ärenden där det är tillåtet enligt 91 § i kommunallagen. Det går inte att avvika från myndigheternas och organens lagstadgade befogenheter enbart genom bestämmelser i förvaltningsstadgan. I princip förfar man i kommunerna i så stor utsträckning som möjligt i enlighet med normala ledningsarrangemang, beslutsförfaranden och befogenhetsbestämmelser i störningssituationer och under undantagsförhållanden. I förvaltningsstadgans bestämmelser bör man ha som utgångspunkt att befogenheter som avviker från de normala är begränsade och att öppenhet i beslutsfattandet och demokrati ombesörjs även under undantagsförhållanden och vid störningar under normala förhållanden. Det ska till exempel vara möjligt att avvika från befogenheter som med stöd av förvaltningsstadgan annars tillkommer en viss kommunal myndighet och delegera befogenheterna till en annan kommunal myndighet som kan fatta de beslut som situationen kräver under de närmare förutsättningar som fullmäktige angett. Genom bestämmelser i förvaltningsstadgan kan man förbereda sig för till exempel situationer där det förutsätts omedelbart eller nödvändigt beslutsfattande. I vissa ärenden kan befogenheter delegeras till tjänstemän. I bestämmelserna om delegering av befogenheter är det motiverat att förutom den myndighet som utövar de avvikande befogenheterna även ange förfarandet för att införa avvikande befogenheter och även förfarandet för att utövandet av dem ska upphöra. Dessutom är det motiverat att de ärenden som den myndighet som utövar avvikande befogenheter har rätt att besluta om framgår på ett så noggrant avgränsat sätt som möjligt av bestämmelserna. Förvaltningsstadgans bestämmelser kan innehålla förfaranden för rapportering om beslut som fattats med stöd av avvikande befogenheter till exempelvis kommunstyrelsen eller den myndighet som annars är behörig i ärendet.

Förvaltningsstadgan ska också innehålla behövliga bestämmelser för störningssituationer och undantagsförhållanden om de frågor som gäller fullmäktiges verksamhet och som uppräknas i 90 § 1 mom. 3 punkten. Bestämmelserna kan gälla till exempel möjligheten att behandla ärenden som ankommer på fullmäktige på såväl fysiska som elektroniska möten. Om det inte har bestämts om en längre tidsfrist för sändande av kommunfullmäktiges möteskallelse i kommunens förvaltningsstadga än vad som föreskrivs i 94 § 4 mom. i kommunallagen, kan man i bestämmelserna som tas in för störningssituationer och undantagsförhållanden bestämma om en kortare tidsfrist, som ändå är minst lika lång som den tidsfrist som anges i lagen. Bestämmelserna kan också gälla avvikelser från bestämmelserna om till exempel inlämnande av föredragningslistan i kommunens förvaltningsstadga.

7.2 Lagen om ändring av 95 § i lagen om välfärdsområden

95 §. Förvaltningsstadga. I paragrafen föreslås ett nytt 4 mom., där det föreskrivs att välfärdsområdets förvaltningsstadga ska innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet och välfärdsområdesfullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden samt vid störningar under normala förhållanden. De föreslagna bestämmelserna ska i enlighet med 69 § i välfärdsområdeslagen även på välfärdsammanslutningarna. De föreslagna bestämmelserna motsvarar de bestämmelser som föreslås i 90 § 3 mom. i kommunallagen, så den specialmotivering som gäller det är på motsvarande sätt tillämplig även på de bestämmelser som föreslås i välfärdsområdeslagen. På samma sätt som i fråga om kommunerna ska välfärdsområdesfullmäktige besluta om vilka av de frågor som uppräknas i 95 § 1 mom. i välfärdsområdeslagen som det behöver intas bestämmelser för undantagsförhållanden och störningar under normala förhållanden i välfärdsområdets förvaltningsstadga och vilket innehåll bestämmelserna ska ha.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft så snabbt som möjligt i början av 2023.

Kommunens och samkommunens förvaltningsstadga ska överensstämja med 90 § 3 mom. senast den 30 juni 2023. Vårdsområdets och vårdsammanslutningens förvaltningsstadga ska överensstämja med 95 § 4 mom. senast den 30 juni 2023.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 121 § 1 mom. i grundlagen är Finland indelat i kommuner, vilkas förvaltning ska grunda sig på självstyrelse för kommunens invånare. Enligt 2 mom. utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning genom lag. Enligt grundlagens förarbeten (RP 1/1998 rd, s. 176) gäller lagförbehållet de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning, såsom utövning av deras högsta beslutanderätt, grunderna för organisering av kommunernas övriga förvaltning samt de viktigaste elementen i kommuninvånarnas medbestämmanderätt. De detaljerade bestämmelserna om förvaltningen kan däremot ombetros kommunerna. I enlighet med självstyrelseprinciperna ska demokratin i kommunernas beslutssystem tryggas genom lag. Detta innebär framför allt att kommuninvånarna har rätt att välja förvaltningsorgan samt att beslutanderätten i kommunerna tillkommer de valda organen.

Enligt 14 § i kommunallagen fattar fullmäktige beslut om kommunens förvaltningsstadga. Genom förvaltningsstadgan styr fullmäktige ordnandet av kommunens förvaltning och verksamhet, besluts- och förvaltningsförfarandet samt fullmäktiges egen verksamhet. Det faktum att förvaltningsstadgan godkänns uttryckligen av ett fullmäktige som utsetts genom val har en betydande inverkan på demokratin i kommunens hela verksamhet och organisering.

Enligt den proposition som nu föreligger för behandling ska kommunens förvaltningsstadga innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av kommunens förvaltning och verksamhet, besluts- och förvaltningsförfarandet samt fullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden och i störningssituationer. I enlighet med den föreslagna regleringen fattar fullmäktige beslut om behövliga bestämmelser och det beslutar också om bestämmelsernas innehåll och hur detaljerade de ska vara på det sätt det anser vara ändamålsenligt. Propositionen förändrar alltså inte utgångspunkten att det genom lag föreskrivs endast om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning, medan varje kommun beslutar om detaljerna kring ordnandet av förvaltningen.

Enligt 121 § 4 mom. i grundlagen bestäms om självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner genom lag. Genom bestämmelsen uttrycks möjligheten att i enlighet med självstyrelseprinciperna inrätta större förvaltningsområden än kommunerna (RP 1/1998 rd, s. 176). Grundlagsutskottet har konstaterat att grundlagens 121 § 1 mom. utgör en helhet tillsammans med 121 § 4 (GrUU 20/2013 rd, s. 9). Enligt utskottet kan det av 121 § 4 mom. i grundlagen eller dess förarbeten inte utläsas likadana krav för landskapens självstyrelse som det i grundlagens 121 § 1–3 mom. ställs för självstyrelsen för kommunens invånare (GrUU 26/2017 rd, s. 20).

Grundlagsutskottet har bedömt självstyrelsen enligt 121 § 4 mom. och ramvillkoren för den mer ingående i samband med reformen av social- och hälsovården, som ledde till att vårdsområdena inrättades, (RP 241/2020 rd) och i samband med den tidigare landskapsreformen (RP 15/2017 rd), som förföll. Enligt utskottet är ett gemensamt drag för regleringen i grundlagen om olika former av självstyrelse är demokrati och demokrati särskilt i betydelsen att delta och påverka kan anses vara den mest centrala principiella delfaktorn i självstyrelse, oavsett vilken

självstyrelseform man talar om (GrUU 17/2021 rd, s. 8, GrUU 26/2017 rd, s. 24). Utskottet har uttryckligen betonat att de nödvändiga baselementen för självstyrelse i områden större än kommuner är att självstyrelsen har en demokratisk grund, att besluten fattas demokratiskt och att det finns en laglig grund för landskapets uppgifter och förvaltning (GrUU 17/2021 rd, s. 7, GrUU 26/2017 rd, s. 30).

Vid bedömningen av de bestämmelser som föreslogs i välfärdsområdeslagen med avseende på demokratin konstaterade grundlagsutskottet (GrUU 17/2021 rd, s. 8) att de föreslagna bestämmelserna om förvaltning och ekonomi stämmer i stor utsträckning överens med motsvarande bestämmelser i kommunallagen. Utifrån utskottets ställningstagande är det med avseende på uppfyllandet av kraven på demokrati i bestämmelserna om välfärdsområden av betydelse att välfärdsområdet har ett välfärdsområdesfullmäktige, som ansvarar för välfärdsområdets verksamhet och ekonomi samt utövar välfärdsområdets beslutanderätt. Utskottet fäste också uppmärksamhet bland annat vid att bestämmelserna om välfärdsområden är allmänna och överlåter åt fullmäktige att besluta närmare om organisationsstrukturen.

Enligt 22 § i välfärdsområdeslagen fattar välfärdsområdesfullmäktige beslut om välfärdsområdets förvaltningsstadga, genom vilket det styr ordnandet av välfärdsområdets förvaltning och verksamhet, besluts- och förvaltningsförfarandet samt välfärdsområdesfullmäktiges egen verksamhet. Bestämmelserna motsvarar till denna del kommunallagens bestämmelser och betonar således på motsvarande sätt demokratin i välfärdsområdets verksamhet och organisering. I förslaget föreslås det att välfärdsområdeslagen utökas med bestämmelser som motsvarar dem som föreslås i kommunallagen om bestämmelser som utfärdas i förvaltningsstadgan för störningssituationer och undantagsförhållanden. Eftersom det är välfärdsområdesfullmäktiges uppgift att besluta om förvaltningsstadgans bestämmelser i välfärdsområdet, ändrar propositionen inte utgångspunkten som betonar demokratin och som innebär att bestämmelserna om välfärdsområden är allmänna och överlåter åt välfärdsområdesfullmäktige att besluta närmare om välfärdsområdets organisationsstruktur och ordnandet av förvaltningen.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 90 § i kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 90 § i kommunallagen (410/2015), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag
419/2021, ett nytt 3 mom. som följer:

90 §

Förvaltningsstadga

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska förvaltningsstadgan innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet och fullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden och i störningssituationer under normala förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Förvaltningsstadgan ska överensstämma med det som föreskrivs i 90 § 3 mom. senast den 30 juni 2023.

2.

Lag

om ändring av 95 § i lagen om välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 95 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) ett nytt 4 mom. som följer:

95 §

Förvaltningsstadga

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska förvaltningsstadgan innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet och välfärdsområdesfullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden och i störningssituationer under normala förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Förvaltningsstadgan ska överensstämma med det som föreskrivs i 95 § 4 mom. senast den 30 juni 2023.

Helsingfors den 10 november 2022

Statsminister

Sanna Marin

Kommunminister Sirpa Paatero

1.

Lag

om ändring av 90 § i kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 90 § i kommunallagen (410/2015), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 419/2021, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

90 §

Förvaltningsstadga

Föreslagen lydelse

90 §

Förvaltningsstadga

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska förvaltningsstadgan innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet och fullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden och i störningssituationer under normala förhållanden.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Förvaltningsstadgan ska överensstämma med det som föreskrivs i 95 § 3 mom. senast den 30 juni 2023.*

2.

Lag

om ändring av 95 § i lagen om välfärdsområden

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 95 § i lagen om välfärdsområden (611/2021) ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

95 §

95 §

Förvaltningsstadga

Förvaltningsstadga

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska förvaltningsstadgan innehålla behövliga bestämmelser om ordnandet av förvaltningen och verksamheten, besluts- och förvaltningsförfarandet och välfärdsområdesfullmäktiges verksamhet under undantagsförhållanden och i störningssituationer under normala förhållanden.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Förvaltningsstadgan ska överensstämma med det som föreskrivs i 95 § 4 mom. senast den 30 juni 2023.*
